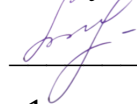

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

кафедра музикознавства та методики музичного мистецтва

завідувачка кафедри

Олена СПОЛЬСЬКА

«1» вересня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання фахових дисциплін

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В5 Музичне мистецтво
Освітня програма	Музичне мистецтво
Мова навчання	українська

2026-2027 навчальний рік

Робоча програма з курсу «Методика викладання фахових дисциплін» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В5 Музичне мистецтво галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки.

Розробники:

О.В. Спольська – доктор філософії, доцент, завідувачка кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

І.П. Гринчук – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Робоча програма з курсу «Методика викладання фахових дисциплін» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В5 Музичне мистецтво галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки.
Протокол № 1 від «1» вересня 2026 року.

Завідувач кафедри музикознавства
та методики музичного мистецтва

доц. Олена СПОЛЬСЬКА

Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Музичне мистецтво
2	Спеціальність	В5 Музичне мистецтво
3	Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
4	Ступінь вищої освіти	другий (магістерський)
5	Статус дисципліни	нормативна
6	Мова навчання	українська
7	Курс	I
8	Семестр	I
9	Форма підсумкового контролю	I – екзамен
10	ІНДЗ	навчальний проєкт
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	3 кредити
12	Загальна кількість годин	90
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 30
14	Лекції (год.)	Денна форма – 16
15	Практичні заняття (год.)	Денна форма – 14
16	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 60

2. Мета і завдання курсу «Методика викладання фахових дисциплін»

Мета курсу «Методика викладання фахових дисциплін» – формування методичної компетентності майбутнього викладача музично-виконавських дисциплін, оволодіння сучасними принципами, методами, технологіями та формами організації індивідуального музичного навчання, розвиток здатності планувати, проводити й аналізувати заняття з фаху.

Основні фахові дисципліни, на які орієнтовано курс: фортепіано, баян, акордеон, скрипка, вокал, хорове диригування, духові та народні інструменти тощо.

Завдання курсу – поглиблення та практичне застосування набутих у процесі професійної підготовки знань і вмінь, удосконалення технічної та художньо-виконавської майстерності, здатності до професійної взаємодії у процесі репетиційної і концертної діяльності, педагогічної діяльності у галузі музичного мистецтва.

3. Компетентності та результати навчання

ІК	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.
ЗК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 7	Здатність до міжособистісної взаємодії.

ФК 4	Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській та педагогічній діяльності.
ФК 5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської та педагогічної інтерпретації.
ФК 6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
ПРН 1	Володіти професійними навичками концертно-виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
ПРН 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
ПРН 7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
ПРН 8	Здійснювати викладання гри на музичному інструменті / вокалу / диригування з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

4. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Пререквізитами для опанування навчальною дисципліною «Методика викладання фахових дисциплін» є предмети з циклу виконавських (інструментальних, вокально-диригентських), історико-теоретичних музикознавчих дисциплін, історії вокально-хорового та інструментального виконавства.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади викладання музично-виконавських дисциплін.

Тема 1. Викладання музично-виконавських дисциплін як предмет наукових досліджень. Предмет, мета і завдання методики. Зв'язок із педагогікою, психологією, музикознавством, теорією виконавства. Специфіка індивідуального музично-виконавського навчання.

Тема 2. Історія становлення та розвитку музично-виконавської освіти. Основні етапи розвитку виконавської педагогіки. Українські та зарубіжні педагогічні школи. Традиції та сучасні тенденції музично-виконавської освіти в Україні (1991 – 2025 рр.). Професійні якості викладача-виконавця. Педагогічна майстерність. Виконавська, методична, комунікативна, дослідницька компетентності. Взаємодія «викладач — студент».

Тема 3. Інноватика у викладанні музично-виконавських дисциплін. Інтерактивне, проблемне, проєктне, компетентнісне, особистісно орієнтоване навчання. Цифрові технології. Відеоаналіз. Використання електронних ресурсів та ІІТ в музичній освіті.

Змістовий модуль 2. Методичні основи викладання музично-виконавських дисциплін.

Тема 4. Основні принципи і методи музично-виконавського навчання. *Принципи* свідомості й активності, систематичності, доступності, індивідуалізації, послідовності, професійної спрямованості. Поєднання технічного та художнього розвитку виконавця. *Методи і прийоми навчання* гри на музичному інструменті/вокального виконавства: словесні, наочні, практичні, проблемно-пошукові методи. Показ викладача. Наслідування, пояснення, порівняння, демонстрація, самостійна робота. *Діагностика музично-виконавських здібностей та індивідуальна освітня траєкторія.* Музичні здібності, виконавські дані, технічна підготовка. Діагностика навчальних потреб. Індивідуальний підхід. Побудова індивідуальної програми розвитку студента.

Тема 5. Формування технічної майстерності музиканта-виконавця. Постановка виконавського апарату. Технічні навички. Робота над координацією, артикуляцією, штрихами, диханням, звуковидобуванням, руховою свободою. Профілактика професійних перевантажень.

Тема 6. Формування художньо-образного мислення та інтерпретаційних умінь. Музичний образ. Стил ь і жанр. Авторський текст та виконавська інтерпретація. Емоційно-образне моделювання. Розвиток творчої самостійності.

Тема 7. Методика роботи над музичним репертуаром. *Етапи опрацювання твору.* Аналіз нотного тексту. Виконавська концепція. Робота над інтонацією, фразуванням, динамікою, агогікою, формою, стилем. Принципи добору репертуару. Вікові, психологічні та виконавські можливості здобувача. Український і зарубіжний репертуар. Поліфонія, крупна форма, концертні та кантиленні твори. *Розвиток самостійності та навичок самостійної роботи студента.* Організація домашньої роботи. Планування занять. Самоконтроль, самоаналіз, самокорекція. Робота з нотним текстом, аудіо- та відеоматеріалами. *Контроль, оцінювання та педагогічний аналіз виконавської діяльності.* Поточний, модульний і підсумковий контроль. Критерії оцінювання. Академічний концерт, залік, іспит, конкурсне виконання. Формувальне оцінювання та педагогічний зворотний зв'язок. *Організація концертної, конкурсної та проєктної діяльності здобувачів.* Підготовка до концерту, конкурсу, фестивалю, академічного виступу. Психологічна підготовка до сцени. Подолання сценічного хвилювання. Рефлексія виконавського результату.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади викладання музично-виконавських дисциплін								
Тема 1. Викладання музично-виконавських дисциплін як предмет наукових досліджень	10	2	2	6				
Тема 2. Історія становлення та розвитку музично-виконавської освіти	12	2	2	8				
Тема 3. Інноватика у викладанні музично-виконавських дисциплін	12	2	2	8				
Разом	34	6	6	22				
Змістовий модуль 2. Методичні основи викладання музично-виконавських дисциплін								
Тема 4. Основні принципи і методи музично-виконавського навчання	14	2	2	10				
Тема 5. Формування технічної майстерності музиканта-виконавця	14	2	2	10				
Тема 6. Формування художньо-образного мислення та інтерпретаційних умінь	14	2	2	10				
Тема 7. Методика роботи над музичним репертуаром	14	4	2	8				
Разом	56	10	8	38				
Всього годин	90	16	14	60				

5.2. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Денна форма, год.	Заочна форма, год.
1	Викладання музично-виконавських дисциплін як предмет наукових досліджень	2	
2	Історія становлення та розвитку музично-виконавської освіти	2	
3	Інноватика у викладанні музично-виконавських дисциплін	2	
4	Основні принципи і методи музично-виконавського навчання	2	
5	Формування технічної майстерності музиканта-виконавця	2	
6	Формування художньо-образного мислення та інтерпретаційних умінь	2	
7	Методика роботи над музичним репертуаром	4	
	Разом	16	

5.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Денна форма, год.	Заочна форма, год.
1	Викладання музично-виконавських дисциплін як предмет наукових досліджень	2	
2	Історія становлення та розвитку музично-виконавської освіти	2	
3	Інноватика у викладанні музично-виконавських дисциплін	2	
4	Основні принципи і методи музично-виконавського навчання	2	
5	Формування технічної майстерності музиканта-виконавця	2	
6	Формування художньо-образного мислення та інтерпретаційних умінь	2	
7	Методика роботи над музичним репертуаром	2	
	Разом	14	

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Денна форма, год.	Заочна форма, год.
1	Викладання музично-виконавських дисциплін як предмет наукових досліджень. Опрацювання науково-методичної літератури з проблем музично-виконавської педагогіки	6	
2	Історія становлення та розвитку музично-виконавської освіти. Аналіз українських і зарубіжних виконавсько-педагогічних шкіл	8	
3	Інноватика у викладанні музично-виконавських дисциплін. Опрацювання сучасних педагогічних і цифрових технологій та можливостей використання ІІІ в музичній освіті	8	
4	Основні принципи і методи музично-виконавського навчання.	10	

№ з/п	Назва теми	Денна форма, год.	Заочна форма, год.
	Розроблення елементів індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти		
5	Формування технічної майстерності музиканта-виконавця. Аналіз методичних підходів до розвитку виконавської техніки відповідно до фахової спеціалізації	10	
6	Формування художньо-образного мислення та інтерпретаційних умінь. Аналіз музичного твору та визначення засобів формування виконавської інтерпретації	10	
7	Методика роботи над музичним репертуаром. Укладання та методичний аналіз навчально-виконавського репертуару відповідно до фахової спеціалізації	8	
	Разом	60	

5.6. Тематика для індивідуальних проєктів (презентацій)

- Музично-виконавська педагогіка: традиції та сучасність.
- Основні виконавські школи в Україні (на прикладі вокально-хорового виконавства).
- Основні виконавські школи в Україні (на прикладі фортепіанного виконавства)
- Основні виконавські школи в Україні (на прикладі виконавства на струнно-смічкових інструментах).
- Основні виконавські школи в Україні (на прикладі виконавства на народних інструментах).
- Основні виконавські школи в Україні (на прикладі виконавства на духових та ударних інструментах).
- Специфіка виконавських методик (на прикладі вокально-хорового виконавства).
- Специфіка виконавських методик (на прикладі фортепіанного виконавства).
- Специфіка виконавських методик (на прикладі виконавства на народних інструментах).
- Специфіка виконавських методик (на прикладі виконавства на духових та ударних інструментах).
- Професійний портрет сучасного викладача музично-виконавських дисциплін.
- Індивідуалізація музичного навчання.
- Сучасні методики формування художньо-образного мислення та інтерпретаційних умінь.
- Виконавський репертуар: дидактичний, виховний, розвивальний потенціал
- Сучасний репертуар із творів українських композиторів (на прикладі вокально-хорового виконавства).
- Сучасний репертуар із творів українських композиторів (на прикладі інструментального виконавства).

6. Форми та методи навчання

Форми навчання: лекції (традиційні, проблемні, інтерактивні); практичні заняття; консультації (індивідуальні та групові); самостійна робота здобувачів освіти; виконання та захист проєктів, презентацій.

Методи навчання: словесні методи: пояснення, дискусія; наочні методи: ілюстрація, використання мультимедійних презентацій, відеоматеріалів; проблемно-пошукові методи:

проблемний виклад, евристична бесіда; інтерактивні методи: мозковий штурм, робота в малих групах.

Для формування т. зв. «м'яких навичок»: дискусії та проблемні завдання для розвитку критичного мислення, формування навичок самоаналізу, аргументації, толерантної комунікації; використання елементів інтерактивних технологій та платформ для розвитку технологічно-комунікаційних компетентностей.

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- презентації результатів виконаних творчих проєктів

8. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін» використовуються такі форми контролю:

- поточний контроль здійснюється у формі оцінювання результатів навчальної діяльності студентів на практичних заняттях та виконання ними завдань самостійної роботи;
- модульний контроль застосовується після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни, оцінка модульного контролю складається з балів, накопичених упродовж вивчення змістового модуля;
- підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Порядок оцінювання результатів навчання

Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Індивідуальний проєкт	Екзамен	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7			
8	8	8	8	8	8	8	14	30	100

Критерії оцінювання навчальної діяльності за темою

Кількість балів	Критерії оцінювання
8	Здобувач демонструє повне, системне та усвідомлене знання матеріалу теми, вільно оперує фаховою термінологією, аргументовано висловлює власні судження, установлює зв'язки між теоретичними положеннями та практикою музично-виконавського навчання. Самостійно аналізує педагогічні ситуації, обґрунтовує вибір методів і прийомів навчання, якісно та в повному обсязі виконує практичні завдання.
7	Здобувач демонструє ґрунтовне знання матеріалу теми, правильно використовує фахову термінологію, аргументує основні положення та застосовує набуті знання у практичних ситуаціях. Практичні завдання виконує самостійно, допускаючи окремі несуттєві неточності.
6	Здобувач достатньо повно володіє матеріалом теми, розуміє основні методичні положення та здатний застосовувати їх у професійно орієнтованих завданнях. У відповідях або виконанні практичних завдань допускає окремі неточності, які не впливають на загальне розуміння матеріалу.
5	Здобувач володіє основним змістом теми, розкриває ключові поняття та методичні положення, однак демонструє недостатню системність знань. Виконує основні практичні завдання, але потребує уточнення окремих положень або допускає помилки в їх обґрунтуванні.
4	Здобувач демонструє часткове засвоєння матеріалу, відтворює основні

Кількість балів	Критерії оцінювання
	положення теми, але має труднощі з їх аналізом, аргументацією та практичним застосуванням. Практичні завдання виконує частково або з помилками.
3	Здобувач має фрагментарні знання з теми, неповно розкриває основні поняття, допускає суттєві помилки у використанні фахової термінології та виконанні практичних завдань.
2	Здобувач відтворює лише окремі положення теми, не встановлює зв'язків між теоретичними знаннями та їх практичним застосуванням. Практичні завдання виконані на низькому рівні або лише частково.
1	Здобувач демонструє мінімальне розуміння окремих питань теми. Відповіді фрагментарні, практичні завдання переважно не виконані або містять суттєві помилки.
0	Здобувач не продемонстрував результатів навчальної діяльності за темою або не виконав передбачених завдань.

Критерії оцінювання індивідуального проєкту

Індивідуальний проєкт передбачає самостійне виконання здобувачем професійно орієнтованого завдання з методики викладання фахових музично-виконавських дисциплін. Максимальна кількість балів - **14**.

Обґрунтування актуальності проблеми - 3 бали.

Повнота розкриття теми - 3 бали.

Оригінальність і доказовість суджень - 3 бали.

Структурованість викладу матеріалу - 3 бали.

Дотримання вимог щодо технічного оформлення - 2 бали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Політика використання ШІ в межах навчальної дисципліни

Технології штучного інтелекту (ШІ) можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний інструмент під час опанування навчальної дисципліни «**Методика викладання фахових дисциплін**» за умови дотримання принципів академічної доброчесності, самостійності виконання навчальних завдань, критичного осмислення та перевірки отриманої інформації.

ШІ може застосовуватися для пошуку ідей, структурування матеріалу, мовного та стилістичного редагування власного тексту, перекладу, пояснення термінів і понять,

підготовки до навчальних занять, моделювання педагогічних ситуацій, розроблення окремих елементів методичних матеріалів та пошуку варіантів організації музично-виконавського навчання.

Результати роботи ІІІ мають розглядатися лише як допоміжний матеріал і не можуть вважатися безумовно достовірним джерелом інформації. Особливої перевірки потребують відомості про **методи і принципи музично-виконавського навчання, педагогічні та виконавські школи, методичні підходи, особливості формування виконавської техніки, художньо-образного мислення, інтерпретаційних умінь та роботи над музичним репертуаром**. Здобувач повинен перевіряти отриману інформацію за науковими, навчально-методичними та іншими фаховими джерелами.

Використання ІІІ не повинно підміняти самостійну аналітичну, методичну та творчу діяльність здобувача. Не допускається подання згенерованого ІІІ тексту, методичних розробок або інших матеріалів як повністю самостійно виконаної роботи. Під час виконання **індивідуального проєкту** та інших оцінюваних завдань здобувач несе відповідальність за достовірність, обґрунтованість і якість представлених матеріалів.

У разі використання технологій ІІІ під час виконання навчальних завдань здобувач має **зазначити факт їх використання та характер виконаної за допомогою ІІІ роботи**. Використання ІІІ здійснюється з дотриманням вимог академічної доброчесності, авторського права, етичних норм та захисту персональних даних.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійний проєктор – демонстрація презентацій.
2. Комп'ютери з доступом до Інтернету – проведення підсумкового контролю.
3. Музичні інструменти

12. Рекомендована література **Основна література**

1. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. К. :АПН України, 1995. 45 с.
2. Гоулман Д. Емоційний інтелект / Деніел Гоулман; пер з англ. Х.: Віват, 2019, 512 с.
3. Гринчук І., Бурська О. Проблеми музичного мислення: теорія і методика розвитку. Діалектика музичного логосу та ейдосу: Навч.-метод. посібник / І.П. Гринчук, О.П. Бурська. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 224 с.
4. Масол Л. Загальна і мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М.Масол. К.: Промінь, 2006. 432 с.
5. Масол Л.М., Базелюк О.В., Комаровська О.А. та ін. Мистецька освіта в Україні: розвиток творчого потенціалу в ХХІ столітті : Аналітична доповідь....: наук. видання / за наук. ред. Л.М. Масол. К. : Аура Букс, 2012. 240 с.
6. Медвідь Т. Становлення та розвиток загальної музичної освіти в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : монографія. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017. 254 с.
7. Олексюк О.М. Розвиток духовного потенціалу особистості у постнекласичній мистецькій освіті: монографія / О.М.Олексюк. К. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2019. 268 с.
8. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К.: Освіта України, 2010. 274 с.
9. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник / О.П. Рудницька. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.
10. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник / О.Я. Ростовський. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.

11. Фортепіанні твори українських композиторів: Навчальний посібник. Випуск 7 / упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2019. 120 с.
12. Фортепіанні твори українських композиторів: Навчальний посібник. Випуск 8 / упоряд. : І. Гринчук. Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2021. 108 с.
13. Фортепіанні твори українських композиторів: Навчальний посібник. Випуск 9 / упоряд. : І. Гринчук. Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2022. 116 с.
14. Черкасов В. Становлення і розвиток музично-педагогічної освіти в Україні (1962 – 1991 рр.) : монографія. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2008. 376 с.

Допоміжна література

Статті у фахових наукових виданнях, збірники матеріалів Міжнародних і Всеукраїнських наукових конференцій, тексти магістерських робіт.

1. Фортепіанна мініатюра українських композиторів (друга половина XX – початок XXI століть) : Навчально-методичний посібник / упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль : Астон, 2013. 96 с. (гриф МОН України)
2. Фортепіанна мініатюра українських композиторів (друга половина XX – початок XXI століть) : Навчальний посібник / упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль : Астон, 2014. 96 с. (гриф МОН України)
3. Фортепіанні твори українських композиторів: Навчальний посібник /упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль : Астон, 2015. 96 с.
4. Фортепіанні твори М. Вериківського : навчально-методичний посібник /Упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач.Тернопіль : Астон, 2016. 106 с. (12 іл.)
5. Фортепіанні твори українських композиторів: Навчальний посібник. Випуск 4 / упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль : Астон, 2016. 116 с.
6. Фортепіанні твори М. Вериківського : навчально-методичний посібник /Упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль : Астон, 2016. 106 с. (12 іл.)
7. Фортепіанні твори українських композиторів: Навчальний посібник. Випуск 5 / упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль : Астон, 2017. 126 с.
8. Фортепіанні твори українських композиторів: Навчальний посібник. Випуск 6 / упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2017. 132 с.
9. Фортепіанні твори українських композиторів: Навчальний посібник. Випуск 7 / упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2019. 120 с.
10. Фортепіанні твори українських композиторів: Навчальний посібник. Випуск 8 / упоряд. : І. Гринчук. Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2021. 108 с.
11. Фортепіанні твори українських композиторів: Навчальний посібник. Випуск 9 / упоряд. : І. Гринчук. Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2022. 116 с.

Рекомендована література (фортепіано)

1. Воробкевич Т. Методика викладання гри на фортепіано: Підручник. Львів: Логос, 2000. 244 с.
2. Гринчук І, Бурська О. Проблеми музичного мислення: теорія і методика розвитку. Діалектика музичного логосу та ейдосу: Навч.-метод. посібник.Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 224 с.
3. Гринчук І. Жанр програмної мініатюри у навчальних програмах з «Основного музичного інструменту (фортепіано)»: Методична розробка. Тернопіль, 2019. 52 с.
4. Гринчук І. Аналіз-інтерпретація фортепіанних мініатюр українських композиторів: Методична розробка. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2019. 52 с.
5. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортеп'янному мистецтві XX сторіччя: Підручник. Львів, 2014. 344 с.
6. Кашкадамова Н. Історія фортеп'янного мистецтва XIX сторіччя: підручник. Тернопіль: Астон, 2006 с., нот.
7. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струннихінструментах: Навч. Посібник. Київ.: Освіта України, 2010. 416 с.

8. Кашкадамова Н. Фортеп'янно-виконавське мистецтво України. Історичні нариси. Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2017. 616 с., іл.
9. Клин В. Українська радянська фортепіанна музика. Київ, 1980.
10. Курковський Г. Питання фортепіанного виконавства: Збірка статей. Київ, 1983.
11. Савицький Р. Основні засади фортепіанної педагогіки: метод. посіб. Тернопіль: Астон, 2000. 68 с.
12. Степаненко М. Музично-історичні етюди. Київ: Гроно, 2012. 159 с.

Додаткова рекомендована література

1. Гринчук І., Грищенко Т. Фортепіанні твори українських композиторів: виконавсько-педагогічний аспект. *Молодь і ринок*. 2017. № 6 (149). С. 36 – 40.
2. Гринчук І., Грищенко Т. Фортепіанні твори Ф. Якименка: історико-музикознавчий та виконавсько-педагогічний аспекти. *Молодь і ринок*. 2019. № 3 (170). С. 37–42.
3. Гринчук І.П., Спольська О.В. Вітчизняні виконавські школи: регіональний аспект. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*: науковий журнал. № 5. 2020. С.24–31.
4. Гринчук І. Фортепіанна музика українських композиторів: репертуарний та методичний аспекти. *Мистецтво та освіта*. 2021. № 2 (100). С. 55 – 60.
5. Гринчук І., Баньковський А. Інструментальна музика українських композиторів: стильовий та репертуарний аспекти. *Нова педагогічна думка*: науково-методичний журнал. 2021. №.2 (106). С. 148 – 152.
6. Гринчук І. До проблеми дидактико-методичного наповнення фахових авторських курсів. *Мистецтво та освіта*. 2023. № 1 (107). С. 53 – 58.
7. Гринчук І. Український фортепіанний виконавський і навчальний репертуар: регіональний аспект. *Молодь і ринок*. 2023. № 11–12 (219 – 220). С. 100–105.
8. Гринчук І. Оволодіння навчальним виконавським репертуаром як проблема педагогічної екстраполяції. *Мистецтво та освіта*. № 2 (116). 2025. С. 55 – 60.
9. Гринчук І., Баньковський А, Овод Н., Спольська О. (Вінниця) Модернізація фахових виконавських курсів: сучасні виклики // *Мистецтво як культурно-освітній бренд: проблеми і пріоритети розвитку* : збірник матеріалів II Міжнародного симпозіуму, присвяченого 150-річчю заснування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та 80-річчю заснування ЮНЕСКО (21-25 жовтня 2025 року, м. Чернівці) / за заг. ред. І.І. Бойчук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. С. 147– 152.
10. Гринчук І., Спольська О., Овод Н. До проблеми навчально-методичного забезпечення виконавських фахових дисциплін. *Науковий альманах мистецтва та освіти*: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Українське мистецтво у світовому культурному просторі: історія, сучасність та перспективи розвитку» (Вінниця, 18 – 19 березня 2026 року). ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2026. Вип. 3. С. 226 – 229. <https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.65>

Рекомендована література (скрипка)

1. Андрейко О.І. Виконавська культура скрипалів: теорія та методика формування: монографія. Львів: Галицька видавнича спілка, 2013.
2. Андрейко О.І. Теорія та методика формування виконавської культури скрипалів у вищих мистецьких навчальних закладах. Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014.
3. Завалко К. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти: монографія. Черкаси : Черкас. ЦНП, 2013. 520 с.
4. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. Київ : Мистецтво, 1964. Ч. 1. 54 с. 270 с.

Додаткова рекомендована література:

1. Віночок мелодій для скрипки на теми народних пісень / упорядник О. Олійник. Львів : Наукове товариство імені Шевченка, 2002. 34 с.

2. Заранський В.І. Українська скрипкова концертна мініатюра. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка та Національної музичної академії України ім. П. Чайковського*. Тернопіль, 2009. 2 (21). С. 33–40.
3. Кос-Анатольський А. Три пісні в перекладі для скрипки та фортепіано. Тернопіль : Астон, 1999. 16 с.
4. Швець К. Скрипкове виконавське мистецтво як важлива складова сучасної масової культури. Музичне мистецтво і культура. *Науковий вісник ОНМА ім. А. В. Нежданової*. Вип. 19. Одеса, 2014. С. 471–481.
5. Швець К. Феномен скрипкового кавера у контексті сучасної масової музичної культури. *Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОНМА ім. А.В. Нежданової*. Вип. 21. Одеса, 2015. С. 148–159.

Рекомендована література (баян, акордеон)

1. Власов В. П. Методика роботи баяніста над поліфонічними творами: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2010. 116 с.
2. Горенко Л. М. Робота баяніста над музичним твором. Методичні поради. Київ, 1982. 49 с.
3. Давидов М. А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста: Навч. Посіб. Київ, 2004. 290 с.
4. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах: Навчальний посібник. Тернопіль: СМП Астон, 1998. 300 с.
5. Семешко А. А. Виконавська майстерність баяністів. Методичні основи: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2009. 144с.

Додаткова рекомендована література

1. Гринчук І., Баньковський А. Інструментальна музика українських композиторів: стильовий та репертуарний аспекти. *Нова педагогічна думка: науково-методичний журнал*. 2021. №.2 (106). С. 148 – 152.
2. Гринчук І.П., Кріль М.М., Баньковський А.М. Українська музика в оркестровому репертуарі: сучасні виклики. *Молодь і ринок*. 2024. № 4 (114). С.107 – 112. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.320542>.
3. Гринчук І., Баньковський А. Актуалізація українського інструментального репертуару у виконавській підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва // Мистецтво як культурно-освітній бренд: проблеми і пріоритети розвитку : збірник матеріалів І Міжнародного симпозіуму, присвяченого 70-річчю членства України в ЮНЕСКО (24 – 26 квітня 2024 року м. Чернівці) / за заг. ред. І.І. Бойчук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. С. 449 – 453.
4. Гринчук І., Баньковський А, Овод Н., Спольська О. (Вінниця) Модернізація фахових виконавських курсів: сучасні виклики // *Мистецтво як культурно-освітній бренд: проблеми і пріоритети розвитку* : збірник матеріалів ІІ Міжнародного симпозіуму, присвяченого 150-річчю заснування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та 80-річчю заснування ЮНЕСКО (21-25 жовтня 2025 року, м. Чернівці) / за заг. ред. І.І. Бойчук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. С. 147– 152.
5. Стельмашук З. М. Виконавська майстерність акордеоніста в контексті фахової підготовки музиканта-педагога. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. 2021. № 3. С. 146 – 152.
6. Стельмашук З. М. Освоєння творчості композиторів Тернопільщини в процесі вивчення навчальної дисципліни «Музичний інструмент»: з досвіду роботи у закладі вищої освіти. *Мистецтво як культурно-освітній бренд: проблеми і пріоритети розвитку: збірник матеріалів ІІ Міжнародного симпозіуму, присвяченого 150-річчю заснування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та 80-річчю заснування ЮНЕСКО*. Чернівці, 21 – 25 жовтня 2025. С. 103 – 108.

Рекомендована література (труба):

1. Гишка І. Труба у визначних творах композиторів XIX – початку XX століть (теситурно-виконавська проблематика). *Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя*. № 37. Рівне, 2021. С. 37–45.

2. Концевич О. Виконавський універсалізм мистецтва трубача як сучасна стратегія. *Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя*. № 37. Рівне, 2021. С. 112–117.

3. Міненко, А. Історичний контекст функціонування мідних духових інструментів у складі ансамблю «троїсті музики». *Fine Art and Culture Studies*. № 4. Луцьк, 2024. С. 40–45;

4. Міненко А. Еволюція сурдини для мідних духових інструментів (від Стародавнього Єгипту до сьогодення). *Аспекти історичного музикознавства*. Вип. 27. Харків, 2022. С. 129–161.

5. Подольчук В., Артюшенко М. Проблема сценічного хвилювання у духовому виконавстві. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. № 13 (113). Київ, 2021. С. 96–99.

Додаткові навчальні, навчально-методичні посібники (саксофон):

1. Марценюк Т. П. Методика викладання гри на духових інструментах. Ч. І. Київ, 2006.

2. Прендвіль Г. Універсальна школа гри на саксофоні. Карл Фішер. Нью Йорк, 322 с.

3. О'ніл Дж. Школа гри на саксофоні. Schott Music GmbH & Co. KG. Майнц, 2001.

4. Хові Н. Школа гри на саксофоні. Hall Leonard Incorporation. Чикаго, 1970.

Рекомендована література (саксофон):

1. Апатський В. Віхи історії духового виконавства в Україні. *Музичне виконавство*. Вип. 1. Київ: 1999. С. 9–24.

2. Крупей М. Основні теоретично-технологічні аспекти формування виконавської майстерності саксофоніста. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. Музичне виконавство. Київ: НМАУ, 2004. Вип. 40. Кн. 10. С. 36–47.

3. Максименко Л. Специфіка сучасних прийомів гри на саксофоні (на прикладі саксофонної творчості композитора В. Рунчака). *Київське музикознавство*. 2013. № 47. С. 217–223.

Рекомендована література (кларнет):

1. Богдан А. Специфіка формування звукоутворення в процесі навчання гри на кларнеті. *Мистецтвознавчі записки*, (35). Київ, 2019. С. 184–192;

2. Посвалюк В. Взаємодія слухових уявлень та м'язово-моторних відчуттів у процесі звуковидобування на духових інструментах. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, (115). Київ, 2016. С. 88–102;

3. Тихонов С. Акустична природа регістрової специфіки кларнета в контексті звуковидобування. *Культура і сучасність*, (2). Київ, 2017. С. 142–148;

4. Михайлов В. Роль мовної артикуляції у формуванні штрихової культури кларнетиста. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*, (5), 167–171;

5. Алтухов, В. М. (2015). Теоретичні основи формування виконавської майстерності кларнетиста на початковому етапі навчання. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, (44). Харків, 2011. С. 230–242.

Додаткова рекомендована література:

1. Алтухов В. Формування виконавської майстерності кларнетиста. Видавництво ХНУ мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків, 2012.

2. Михайлов В. Мистецтво штриха кларнетиста. Астропринт. Одеса, 2008.

Рекомендована література (флейта):

1. Єрмак І. Ю. Історично поінформований підхід до визначення темпу у флейтовій музиці XVIII ст. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. Вип. 1(46). Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2020. С. 29–42.

2. Єрмак І.Ю. Особливості використання динамічних нюансів у флейтовому виконавстві XVIII ст. *Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство*. Вип. II (11). Київ : Національна академія керівних кадрів культури мистецтв, 2018. С. 211–217.

3. Єрмак І.Ю. Особливі прикраси у флейтовому виконавському мистецтві XVIII ст. Можливості їх використання та техніка виконання на сучасному інструменті. *East European Scientific Journal*. Вип. 11 (39). Варшава. 2018. С. 11–17;

4. Карп'як А.. Світоглядні орієнтири сучасного флейтиста. *Вісник Львівського університету*. 2012. Серія: Мистецтвознавство, (11). С. 84–92.

Рекомендована література (вокал):

1. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект: монографія. Київ, 1999. 166 с.

2. Баланко О. М. Українська камерновокальна музика кінця XX – початку XXI ст. як виконавський феномен: дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 «Музичне мистецтво». Київ, 2016. 246 с.

3. Білаш О. Мовчать віки / О. Білаш. Київ : ВАТ «Видавництво «Київська правда», 2006. 120 с.

4. Бойко Г.В. Особливості творчості Д.С.Бортнянського у віддзеркаленні західноєвропейських традицій другої половини XVII – XVIII ст. *Культура України*. 2012. Вип. 37. С. 1–8.

5. Віценя Л. Олександр Білаш: „Я між звуками й словами”. Зоря Полтавщини. 2001. 20 березня. С. 3

6. Грінченко М. Історія української музики. Київ: Спілка, 1922. 278 с.

7. Дяченко В. П. Микола Віталійович Лисенко: життя і творчість. 2-ге вид. Київ: Муз. Україна, 1968. 116 с.

8. Зарицький А., Зарицька А., Мрочко В., Кириченко І., Гонтар О. Вокальний ансамбль: теорія і практика. Львів, 2022. 170 с.

9. Зінків І. Про новітні риси інструментального стилю Миколи Лисенка: у передчутті модернізму. // У: Микола Лисенко та національні школи європейського романтизму. Львів, 2024. С. 361–364.

10. Історія української музики : в 6 т. / редкол.: М.М. Гордійчук (голова) [та ін.] ; АН УРСР, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського. Київ : Наук. думка, 1989 – 1992. [Електронний ресурс]

11. Кияновська Л. Лисенко як європейський романтик і його рецепція в українському суспільстві. // У: Микола Лисенко та національні школи європейського романтизму. Львів, 2024. С. 154–162.

12. Колодуб І. Про народнопісенні традиції української вокальної школи. Київ: Музична Україна, 1984. 47 с.

13. Комаровська О. Мистецька освіта і формування українськості мислення як життєва потреба українців / О. Комаровська // Мистецтво як культурно-освітній бренд: проблеми і пріоритети розвитку : збірник матеріалів I Міжнародного симпозіуму, присвяченого 70-річчю членства України в ЮНЕСКО (24 – 26 квітня 2024 року, м. Чернівці) / за заг. ред. І.І. Бойчук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. С. 474–478. ISBN 978-966-423-855-4

14. Корній Л.П. Історія української музики : підруч. для вищ. муз. навч. закл. : [в 3 ч.] Київ ; Харків ; Нью-Йорк : Вид-во М.П. Коць, 1996 – 2001. Ч. 2 : Друга половина XVIII ст. 1998. 386 с. : нот.

15. Левко Ревуцький. Біографічний нарис / Упоряд. О. Козаренко. Київ: Музична Україна, 1989. 64 с.

16. Маценко П. Дмитро Степанович Бортнянський і Максим Созонтович Березовський. *Культура й освіта*, 1951. 21 с.

17. Микола Лисенко та національні школи європейського романтизму: монографія /упор. І.Пилатюк. Львів: Галич-Прес, 2024. 432 с.

18. Микола Лисенко. Дні і роки / Скорульська Р., Чуєва М. Київ: Муз. Україна, 2015. 744 с.
19. Немирович І. Олександр Білаш. Київ: Музична Україна, 2009. 212 с.
20. Нотографічний покажчик видань музичних творів М. В. Лисенка / укладач і автор передмови О. П. Осадця; відп. ред. С. П. Костюк; НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника. Львів, 2001. 418 с.
21. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа : навч. посіб. 2-ге вид. Вінниця : НОВА КНИГА, 2006. 384 с.

Додаткова рекомендована література:

1. І. Гринчук, Н. Овод. Робота над вокальними творами сучасних українських композиторів на заняттях з студентами вищої школи. *Теорія та практика мистецької освіти у цивілізаційних викликах сьогодення*: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (Дрогобич, 8 – 9 грудня 2022 р.). Дрогобич, 2023. С.205 – 208.
2. Гринчук І., Губ'як Д., Овод Н. Репрезентація традицій Львівської вокальної школи у виконавській та навчальній практиці (на прикладі закладів Тернопілля). *Вісник національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2022. Випуск 1 Scholar/google/com.urau.ua
3. Гринчук І., Місько Г., Овод Н. Мистецькі проекти інтегративного типу: дослідницький і виконавський аспекти. *Вісник національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2022. Випуск 3. С. 90–95. Scholar/google/com.urau.ua
4. Гринчук І., Місько Г., Овод Н. Феномен династій музикантів-виконавців та педагогів Тернопілля. Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції «Integration of scientific solution and methods into practice» (24-26 квітня 2023 р., Париж). С. 34 – 39.
5. Гринчук І., Овод Н., Гринчук О. Мистецькі проекти: історико-дослідницький і виконавський аспекти. *Мистецтвознавство: традиції та інновації* //Art Science: Tradition and Innovation. Issue 1, 2024. Рр. 13 – 19. УДК [37.041:37.091.33]:[615.418.3:5042.4]
6. Гринчук І., Баньковський А, Овод Н., Спольська О. Модернізація фахових виконавських курсів: сучасні виклики // *Мистецтво як культурно-освітній бренд: проблеми і пріоритети розвитку* : збірник матеріалів II Міжнародного симпозіуму, присвяченого 150-річчю заснування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та 80-річчю заснування ЮНЕСКО (21-25 жовтня 2025 року, м. Чернівці) / за заг. ред. І.І. Бойчук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. С. 147– 152.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка. URL: <https://lnma.edu.ua/>
2. Офіційний сайт Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. URL: <https://knmau.com.ua/>
3. Офіційний сайт Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського. URL: <http://num.kharkiv.ua/>
4. Офіційний сайт Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського Національної академії наук України. URL: <http://etnolog.org.ua/>
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>

14. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ РЕСУРСІВ З НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА/АБО ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ, ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОХОДЖЕННЯ ЯКИХ МОЖУТЬ БУТИ ВИЗНАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Здобувачам вищої освіти рекомендується використовувати ресурси неформальної та інформальної освіти, зміст і результати навчання яких відповідають тематиці та результатам навчання освітнього компонента «**Методика викладання фахових дисциплін**», зокрема:

- [Coursera](#) — онлайн-курси з музичної освіти, педагогіки, методики викладання, сучасних освітніх технологій, професійного розвитку викладача та організації освітнього процесу;
- [OpenLearn \(The Open University\)](#) — відкриті освітні курси та навчальні матеріали з педагогіки, методики навчання, професійного розвитку викладача та музичної освіти. Зокрема, курс **Teaching secondary music** охоплює питання музичного навчання, педагогічних підходів, формальної, неформальної та інформальної музичної освіти, а також принципів організації навчання музики.
- [Prometheus](#) — онлайн-курси з педагогіки, сучасних освітніх технологій, цифрових інструментів, академічної доброчесності та професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- [EdEra](#) — онлайн-курси та освітні матеріали з методики викладання, організації освітнього процесу, цифрової педагогіки та розвитку професійних компетентностей викладача.

15. КОМУНІКАЦІЯ ТА ЕТИКА ВЗАЄМОДІЇ

Комунікація між викладачем і здобувачами вищої освіти здійснюється під час занять, консультацій, через корпоративну електронну пошту, систему дистанційного навчання та інші офіційні канали. Її метою є належна організація освітнього процесу, своєчасне інформування про навчальні завдання та надання необхідної методичної допомоги.

Консультації проводяться за попередньою домовленістю. Під час консультацій здобувачі можуть отримати роз'яснення щодо навчального матеріалу, виконання практичних завдань та індивідуального проєкту, підготовки до контролю, опрацювання навчальної, наукової, методичної та нотної літератури.

У разі відсутності на занятті з поважних причин здобувач освіти повинен, за можливості, повідомити викладача, ознайомитися з пропущеним матеріалом та виконати передбачені завдання і форми контролю у встановленому порядку.

Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів взаємної поваги, академічної доброчесності, толерантності, недискримінації та професійної етики. Під час аудиторного, електронного та дистанційного спілкування очікуються коректність, відповідальність, пунктуальність, конструктивний діалог і повага до думок інших учасників.

Під час обговорення педагогічних підходів, методів і прийомів музично-виконавського навчання, аналізу методичних концепцій, педагогічних ситуацій та виконавських інтерпретацій допускається висловлення різних професійних позицій за умови їх аргументованості, коректності та поваги до інших учасників освітнього процесу. Критичні зауваження мають стосуватися змісту методичних рішень, професійних підходів і результатів навчальної діяльності, а не особистих якостей учасників обговорення.